

Hugo Oehler

En replik på Trotskijs polemik

Debatt om Ukrainas rätt till självbestämmande

Introduktion

I majnumret 1939 av *Socialist Appeal* (USA)¹ publicerades en artikel av Leo Trotskij, [Frågan om Ukraina](#), som pläderade för ett oberoende Ukraina. Hugo Oehler från *Revolutionary Workers League* (RWL) gick till attack mot den.² Trotskijs svar på Oehlers kritik, [Ukrainas självständighet och sekteristiska virrpannor](#), publicerades i *Socialist Appeal* den 15 och 18 september 1939.³ De publicerades på nytt i decembernumret 1949 av *Fourth International*⁴.

Vi återger nedan Oehlers replik på Trotskijs svar, som fanns i novembernumret 1939 av *International News*.

I slutet av första Ukraina-artikeln sade Trotskij om sin ståndpunkt:

Det förefaller mig vara en korrekt politik i frågan om Ukraina. Här talar jag personligen och i mitt eget namn. Frågan måste öppnas för internationella diskussioner... Det finns inte mycket tid för förberedelser!

Som det hette i introduktionen till Trotskij-artikeln i *Fourth International* 1949: ”Enda kritiken av Trotskijs paroll om självständighet för Ukraina kom från den lilla sekteristiska gruppen kring Oehler.”

Trots skillnaderna mellan de båda motståndarna rent stilistiskt, för Oehler var inte precis någon lysande skribent, är polemiken intressant och viktig för den fråga den fokuserar på, och som är giltig också idag – den nationella frågan och ryska staten. För den som är intresserad av vår rörelses historia har Oehlers artikel ett visst historiskt intresse då den innehåller en förteckning över motsättningarna mellan de båda grupperna och anger spridningen av deras respektive tidningar om än inte antalet medlemmar. I själva verket uppgick antalet trotskister i USA till cirka 800⁵, medan oehleriterna var 200.⁶

Oehler argumenterar mot Trotskijs propåer om ett oberoende Ukraina och dess avskiljande från Ryssland som varande en småborgerlig politik till förfång för arbetarklassens intressen rent allmänt och Sovjetunionens i synnerhet. Oehler ställer arbetardemokrati mot stalinism, dvs rysk centralism. Även om Oehler citerar Lenin och de teser som antogs på Tredje internationalens andra kongress, så utelämnar han ett viktigt uttalande som Lenin gjorde om frågan i en artikel 1914 i polemik mot Rosa Luxemburg, *Om nationernas självbestämmanderätt*, samt även de kommentarer Lenin dikterade för sin sekreterare i slutet av 1922 och som inte publicerades förrän under Chrusjtjov 1956, med rubriken *Till frågan om nationaliteterna eller "autonomisering"*, som inte Oehler hade tillgång till.⁷

¹ Artikelns skrevs 22 april 1939.

² Artikelns hade rubriken ”The Ukraine Problem – An answer to Trotsky” och finns i [Marxist, Volume 5, No. 4, July, 1939](#)

³ Artikelns skrevs 30 juli 1939.

⁴ Se [Fourth International, Vol. X, Number 11, December 1949](#)

⁵ Dwight Macdonald, *Memoirs of a Revolutionist*, citerad av Isaac Deutscher i [Den förvisade profeten](#), (kap 5, not 87).

⁶ Sid Lens, *Unrepentant Radical*, Beacon Press, Boston 1980, sid. 42.

⁷ V I Lenin, [Om nationernas självbestämmanderätt](#). Det verkar som om Trotskij hade tillgång till Lenins anteckningar, men publicerade dem inte. Han citerade dem i [Tredje internationalen efter Lenin](#) och i [Frågan om Ukraina](#) 1939 skrev han: ”Än idag har brevväxlingen som handlade om dessa frågor inte publicerats. Vi hoppas

I *Om nationernas självbestämmanderätt* hade Lenin sagt:

Skall man svara ”ja eller nej” på frågan om varje nations avskiljande? Det förefaller att vara ett ytterst ”praktiskt” krav. Men i verkligheten är det absurt, i teoretiskt avseende metafysiskt, och i praktiken leder det till att proletariatet underordnas bourgeoisins politik. Bourgeoisin skjuter alltid sina nationella krav i förgrunden. Den ställer dem ovillkorligt. För proletariatet är de underordnade klasskampens intressen. Teoretiskt kan man inte på förhand garantera vad som kommer att fullborda den borgerligt demokratiska revolutionen, en viss nations avskiljande eller dess likaberättigade ställning med en annan nation; för proletariatet är det viktigt att *i båda fallen* trygga den egna klassens utveckling ...⁸

Tillämpad på Ryssland får Lenins algebraiska formulering en mer precis och aritmetisk betydelse i inledningen till samma artikel:

Ryssland är en stat med ett enhetligt nationellt centrum, det storryska. Storryssarna bebor ett mycket stort och sammanhängande territorium och räknar ungefär 70 miljoner människor. Denna nationalstats säregenhet består för det första i att ”utbördingarna” (vilka tillsammans utgör befolkningens majoritet, 57 procent) just bebor ytterområdena; för det andra i att förtrycket mot dessa utbördingar är betydligt hårdare än i grannstaterna (och inte enbart i de europeiska); för det tredje i att de i ytterområdena boende undertryckta folkslagen i en hel rad fall har stamförvanter på andra sidan gränsen, vilka åtnjuter en större nationell oavhängighet (det räcker med att påminna om rikets väst- och sydgränser: finnar, svenskar, polacker, ukrainare, rumäner); för det fjärde i att kapitalismens utveckling och den allmänna kulturnivån ofta ligger på ett högre plan inom de ”ickeryska” ytterområdena än i rikets centrum.⁹

Även om detta skrevs tre år före Oktoberrevolutionen ändrade inte Lenin sin uppfattning i frågan efter den. I slutet av 1922 dikterade han, förlamad och ur stånd att skriva, följande, ett av sina sista bidrag till partiet:

Det sägs att en enhetlig apparat behövdes. Varifrån kom dessa bedyranden? Var det inte från samma storryska apparat som vi – vilket jag redan påvisade i en föregående del av min dagbok – övertagit från tsarismen och som endast fått en helt ytlig sovjetisk anstrykning?

Utän tvivel borde man ha väntat med denna åtgärd till dess vi kunnat säga att vi går i god för att denna apparat är vår egen. Men nu måste vi ärligt säga det motsatta, nämligen att vi kallar vår egen en apparat som i själva verket fortfarande är heltigenom främmande för oss och utgör ett borgerligt och tsaristiskt hopkok, som det var absolut omöjligt att göra om under loppet av fem år utan hjälp från andra länder och sysselsätta som vi var med framför allt militära ”bestyr” och kamp mot hungersnöden.

kunna publicera en del av den – den mycket lilla del som står till vårt förfogande.” Även om Trotskij citerade Lenins icke publicerade kommentarer förefaller Isaac Deutscher, trots att han haft tillgång till Trotskij's arkiv, inte ha känt till dem. På *BBC Third Programme* höll han en föreläsning efter kommentarerna publicerats. Den trycktes i *American Socialist*, april 1959, med rubriken [Lenins sista dilemma](#). Artikeln avslutades så här:

”I 33 år skulle detta budskap vara dolt för det sovjetiska folket. Ändå tror jag att i dessa ord: ’Jag tror att jag svårt försyndat mig mot Rysslands arbetare’ – i hans förmåga att yttra sådana ord – ligger en väsentlig del av Lenins moraliska storhet.”

Jag tror att Trotskij avstod från att publicera Lenins kommentarer för att han (Trotskij) ansåg dem vara ”extrema” och ”odiplomatiska”. Varför skulle han annars dröja till 1939, 16 år efter han nämnt dem? Artikeln [Om Lenins testamente](#) (skriven december 1932), för första gången publicerad 1934 i *New International*, är främst inriktad på att vederlägga Emil Ludwig och där nämns inte *Frågan om nationaliteterna*.

⁸ V I Lenin, [Om nationernas självbestämmanderätt](#).

⁹ Ibid.

Under sådana förhållanden är det helt naturligt att den ”frihet att utträda ur unionen” som vi anför till vårt försvar bara kommer att bli en papperslapp, ur stånd att skydda de icke-ryska medborgarna i Ryssland mot angrepp från den ”äka ryssen”, den storryss och chauvinist – i själva verket skurk och förtryckare – som den typiske ryske byråkraten är. Den obetydliga andelen sovjetiska och sovjetiserade arbetare kommer utan tvivel att drunkna i detta hav av chauvinistiskt storryskt avskum som en fluga i mjölk.¹⁰

Dessa kommentarer var riktade mot Stalin, som Lenin föreslagit skulle avsättas som partiets generalsekreterare. Sovjetunionen och världen har fått lida för att detta förslag inte genomfördes. Vid läsningen av polemiken mellan Trotskij och Oehler kan man ställa sig frågan om båda, som fallet är med Lenin, tillräckligt identifierar stalinismen med rysk nationalism.

Den 13 november 1922, på Kommunistiska internationalens fjärde kongress, bara 43 dagar innan Lenin dikterade *Till frågan om nationaliteterna*, reste han ett frågetecken mot Kommunistiska internationalen som sådan genom att säga:

År 1921 antog vi på tredje kongressen en resolution om de kommunistiska partiernas organisatoriska uppbyggnad samt om deras arbetsmetoder och om arbetets innehåll. Resolutionen är utmärkt, men den är rysk nästan heltigenom, dvs allt är hämtat från ryska förhållanden. Och ... ingen utlänning genomföra den, även om en och annan undantagsvis skulle begripa den ... Jag har fått intrycket att vi gjorde ett stort fel med denna resolution, nämligen att vi själva för oss skar av vägen till vidare framgång ... Allt som sägs i resolutionen har förblivit en död bokstav.¹¹

Det Lenin säger här är att Kommunistiska internationalen lider av samma defekt som Sovjetunionen – rysk nationalism.

Lenin svarade således för en kraftig helomvändning i synen på Kommunistiska internationalen och Sovjetstaten. 1917 förstummades partiledarna av den defaitism Lenin gav uttryck för i *Apriltserna*. 1922 ansåg ledningen Lenins tankar om Sovjetstaten och Kommunistiska internationalen vara så oresonliga att han betraktades som sjuk och inte längre vid sina sinnens fulla bruk.

För att återgå till dispyten mellan Trotskij och Oehler måste vi vara medvetna om att 1939 hade båda två kriget i bakhuvudet och därför måste vi beakta i vilken utsträckning utgången av kriget bekräftade eller dementerade de olika argumenten. Det måste medges att kriget inte ledde till någon försvagning av centrum i Ryssland och till att periferin stärktes i form av självständighet för Ukraina, snarare tvärtom – dvs periferin försvagades och centrum förstärktes kring ”Den store ledaren för sitt folk under Fosterländska kriget, Stalin”, eller som Lenin uttryckte det en ”obetydlig andel av sovjetiska och sovjetiserade arbetare” dränktes ”i detta hav av chauvinistiskt storryskt avskum som en fluga i mjölk”.

Detta om Trotskijs position i debatten. Vad är då att säga om Oehlers hållning, om ”arbetardemokrati mot stalinism? Historien om det ryska proletariatet från slutet av 1939 till helt nyligen är historien om en trög skräckslagen massa helt oemottaglig för all påverkan utifrån. Alla revolter sedan 1945 mot stalinismen, eller rysk nationalism som jag hellre kallar det, har skett i satellitstater som Polen, Ungern, Östtyskland och Tjeckoslovakien och har i huvudsak varit proletära till sin prägel, men inte satt minsta spår bland de ryska arbetarna.

De senaste händelserna i Sovjetunionen har åter satt de frågor som denna 50 år gamla polemik handlar om på dagordningen. Kommer arbetardemokrati eller ”avskiljande” eller arbetardemokrati och avskiljande att bli lösningen på Sovjetunionens problem och vilket parti eller

¹⁰ V I Lenin, *Till frågan om nationaliteterna eller om ”autonomisering”* i [Brev till kongressen m m](#)

¹¹ V I Lenin, [Fem års rysk revolution och världsrevolutionens perspektiv](#).

grupp, om någon över huvud taget, kommer att förorda vilken av dessa linjer? Allt detta återstår att se, som man brukar säga.

Ernest Rogers 1990

Om Hugo Oehler

Hugo Oehler (1903-1983) anslöt sig tidigt till kommunistpartiet i USA och var 1927 distriktsorganisatör för partiet i Kansas. Han blev känd för sin organisatoriska begåvning, både på textilfabrikerna i Södern och i gruvorna i Colorado.

Vid kommunistpartiets sjunde kongress 1930 väckte Oehler uppmärksamhet genom att kräva att trotskisterna skulle få komma med i partiet igen, vilket ledde till ett tvärt slut på hans karriär inom partiet. Därefter anslöt han sig till James P Cannon, Max Shachtman och Martin Abern i *Communist League of America*, den första trotskistiska gruppen i USA. Han blev snart invald i dess ledning. Oehler blev sedan medlem av *International Labor Defense* efter strejken i Loray Mill. Han organiserade också arbetslösa under Teamster-strejken i Minneapolis 1934.

1934 gick *Communist League* samman med A J Mustes *American Workers Party* och bildade *Workers Party of the United States*, som senare (1936) gick med i *Socialist Party of America* som ett led i Trotskijs ”franska vändning”. Oehler var emot entrismen som han ansåg skulle göra gruppen påverkad av reformismen. 1935 lämnade han *Workers Party* och bildade *Revolutionary Workers League (RWL)*.

Under spanska inbördeskriget stödde RWL POUM. Oehler besökte Spanien och var med om majhändelserna i Barcelona. Efteråt skrev han en skrift om dessa händelser.¹²

1937 bröt Oehler med Trotskij. 1939 riktade han hård kritik mot Trotskijs syn på Ukraina. När Fjärde internationalen bildades satsade Oehler på att skapa egna internationella kontakter samlade i Provisional International Contact Commission for the New Communist (Fourth) International. Andra världskriget innebar en dramatisk tillbakagång för RWL som ändå tycks ha funnits som organisation till början av 1950-talet. Oehler själv försvann in i glömskan även om en intervju gjordes med honom på 1970-talet i Denver, Colorado av Prometheus Research Library.

På grund av det andra imperialistiska världskrigets utbrott och den uppstyckning av Polen som avtalet mellan Stalin och Hitler inneburit har frågan om Ukraina nu rests skarpare än någonsin som nyckeln till Östeuropa. Den kamp som rasar runt Ukraina kommer oundvikligt att intensifieras. I stor utsträckning kommer lösningen på den frågan att avgöra endera Hitlers fälttåg österut eller Sovjetunionens öde.

En analys av våra motsättningar med Trotskij om de teoretiska frågor som är inblandade kommer tydligt att visa på skillnaderna mellan nationalistisk centrism (Trotskij) och revolutionär proletär internationalism (Revolutionary Workers League). I *Socialist Appeal* den 9 maj utvecklade Trotskij för första gången sin syn på att bryta loss Sovjet-Ukraina från Sovjetunionen. Vi kom med en kort replik på hans felaktiga linje i julinumret av *The Marxist*. Nu övergår Trotskij till illasinnad polemik (*Socialist Appeal* den 15 och 18 september) där han använder hårda ord och svaga argument. Vi beklagar att en person med Trotskijs erfarenhet inom den revolutionära rörelsen varken citerar vår ståndpunkt på ett korrekt sätt

¹² Se: [Barricades in Barcelona](#)

eller argumenterar mot vad vi verkligen anser. Han använder sig inte bara av felaktiga argument utan bygger fågelskrämmor som han kan argumentera mot.

Först framhåller Trotskij att vi är motståndare till hans paroll om avskiljande av Ukraina från Sovjetunionen. Och sedan talar Trotskij om oss och säger: ”Han är för världsrevolution och för socialism – med hull och hår.” Det ger läsaren intrycket att vi mot hans felaktiga paroll ställde krav på världsrevolution. Vi är för världsrevolution men det vi ställde mot Trotskijs paroll var inte världsrevolution i abstrakt form, utan en *konkret* färdplan i rådande läge. Vår ståndpunkt i den frågan, hämtad från julinumret av *The Marxist*, som Trotskij ignorerar, lyder som följer:

Den ukrainska frågan, insnärjd i kapitalistiska motsättningar i västra Ukraina, ställd inför stalinistisk degeneration i Sovjet-Ukraina, där båda delar hamras sönder i imperialisternas kamp om en ny uppdelning av världen, kräver särskild uppmärksamhet. De revolutionära marxisternas politik går först och främst ut på att få arbetarklassen att agera självständigt. Detta är möjligt bara på basis av de revolutionära marxistiska organisationernas politiska och organisatoriska självständighet. För klassens självständiga agerande i västra Ukraina krävs de mått och steg som gör klassen redo för social revolution. Beträffande tidsperspektivet spelar det ingen roll vad arbetarna lyckas med först, den sociala revolutionen i västra Ukraina eller den politiska revolutionen i Sovjet-Ukraina. I Sovjet-Ukraina krävs en sådan politisk revolution för att klassen ska agera självständigt och att denna seger för arbetarna *sprids* vidare till Sovjetunionen och en social revolution internationellt. Enbart så kan arbetarna *sprida Oktoberrevolutionen vidare*.

Låter detta på något sätt som att vi ställer den sekteristiska synen på världsrevolutionen mot någon konkret, men felaktig, paroll? Nej, det är en konkret men annorlunda färdplan.

Därpå plockar Trotskij fram en mening ur vårt dokument som, delvis, säger, ”Om arbetarna krossar stalinismen ...” varvid Trotskij replikerar ”Men först måste stalinismen störtas”. Och Trotskij säger att parollen om Ukrainas avskiljande från Sovjetunionen handlar om *hur* detta ska ske. Låt oss titta på den frågan. I *The Marxist* föregås det citat Trotskij leker med direkt av ett utdrag från Trotskijs ursprungliga artikel där han säger:

Inför en sådan inrikespolitisk situation (degeneration under stalinism) går det naturligtvis inte ens att tala om att västra Ukraina frivilligt skulle ansluta sig till Sovjetunionen som det är inrättat idag. Ett enande av Ukraina förutsätter alltså att det så kallade Sovjet-Ukraina befrias från den stalinistiska stöveln.

Trotskijs argument är att ett enat Ukraina *förutsätter* avskiljande från Sovjetunionen. I sitt ursprungliga citat utgår Trotskij, inte vi i vår replik, från att *när väl* en politisk revolution mot stalinismen genomförts i Sovjetunionen då kommer vi att avskilja. Vår ståndpunkt, och det citat Trotskij använder gör detta klart, är att vi lägger fram en annan färdplan – om den politiska revolutionen mot stalinismen i Ukraina blir framgångsrik kommer vi att gräva djupare. Nästa mening i vår artikel om att sprida den politiska revolutionen, som Trotskij inte citerar, lyder som följer:

Om arbetarna återtar makten i Sovjet-Ukraina före den proletära revolutionen i västra Ukraina måste de *gräva djupare in i Sovjetunionen mot stalinismen* och andra imperialistiska agenter. (Kurs. i originalet)

Varför måste Trotskij då ta en mening från vår artikel och påstå att vi säger ”om det blir en revolution” när det i hans tidigare citat handlar om *hans* uppfattning. Och polemiken i frågan, vilket klart framgår av vår tidigare artikel, handlar inte om den första, utan om den andra aspekten av frågan. Trotskij säger avskiljande om vi uppnår arbetarmakt i Ukraina, vi säger använd den återupprättade arbetarmakten i Sovjet-Ukraina till att gräva djupare i hela

Sovjetunionen för att göra sig av med stalinismen. Vi upprepar, vi kommer att återkomma till första delen av frågan – en färdplan för en politisk revolution i Ryssland.

Låt oss åter citera Trotskij och vår kommentar, inte från hans polemik mot oss, utan från hans första artikel, i vilken följande citat är hämtat från *vår* första artikel.

Trotskij skriver: ”Den viktigaste frågan är att på ett revolutionärt sätt säkerställa ett enat och självständigt arbetarnas och böndernas Ukraina under dess kamp mot imperialisterna å ena sidan och Moskvabonapartismen å den andra.”. Detta är att förutsätta vad som ska bevisas. Trotskij’s ”den viktigaste frågan” kommer först på tionde plats. För att uppnå ett enat och oberoende Ukraina måste arbetarna och bönderna lyckas med den proletära revolutionen i tre kapitalistiska länder och genomföra en politisk revolution i Sovjetunionen.

Det citatet visar att vi i vår första artikel mot Trotskij argumenterar mot hans *allra första* villkor för enhet och betonar att före sådan *enhet* måste det bli en revolution, och revolution på flera ställen. I sin replik anklagar han oss för det vi tidigare visat vara hans egen ståndpunkt.

Vända ryggen till

I vår första artikel, omedelbart efter citatet om frågan om ”att förutsätta” finns följande mening: ” Vi ska inte vända ryggen åt Sovjetunionen, utan dess återskapande och återupprättande som världsrevolutionens högborg – detta är den marxistiska vägen.”

Trotskij citerar denna mening från vårt dokument och påstår sedan att vår ståndpunkt logiskt leder dit: ” Med samma metod, fast med mera logik skulle man kunna säga ”att försvara ett degenererat Sovjetunionen är inte vår uppgift, utan den segerrika världsrevolutionen som kommer att förvandla hela världen till ett världens sovjetunion”, osv. Sådana aforismer kostar inget.” Vi vet inte varifrån Trotskij fått det andra billiga citatet, men vi vet att det passar som hand i handske med hans ståndpunkt och inte har det minsta att göra med det första citatet av oss.

Vår ståndpunkt är att inte avskilja en sektion av Sovjetunionen där arbetarna genomför en politisk revolution, att inte vända ryggen till utan i stället *försvara* Sovjetunionen genom att sprida den partiella segern *till resten av Sovjetunionen* och återskapa en genuin arbetardemokrati. Den andra uppfattningen, som Trotskij står för, säger precis motsatsen – ”att inte försvara ett degenererat Sovjetunionen”.

En uppdelning av Sovjetunionen, vilket enligt Trotskij är *första förutsättningen* innan det kan bli ett enat Ukraina – är lika med att *inte försvara* Sovjetunionen genom att sprida den partiella segern *till resten av Sovjetunionen* och återupprätta en genuin arbetardemokrati. Och för det andra är Trotskij’s billiga aforism ultravänsterns hållning. Den är inte vår. Alla som är ens till hälften bekant med RWL-litteratur om Sovjetunionen vet att vi är för att försvara Sovjetunionen.

I första stycket av sin polemiska artikel mot oss försöker Trotskij två gånger framställa oss som sekterister och ultravänster, men bägge gånger är det inte *vår ståndpunkt han återger*. Detta är nödvändigt för att marken ska vara beredd för hans läsare och ge honom möjlighet att lägga fram sin egen *centristiska* ståndpunkt gentemot vår marxistiska och få läsarna att tro att det han argumenterar mot är en ultravänster-ståndpunkt.

Trotskij skriver: ”Visserligen är ett avskiljande av Ukraina en nackdel jämfört med en frivillig och jämlik socialistisk federation, men det kommer otvivelaktigt att vara en fördel jämfört med byråkratins nu pågående kvävning av det ukrainska folket.”

Det Trotskij säger stämmer, men det är inte huvudfrågan för arbetarna eller marxisterna. Viktigare än att avskiljande är en tillgång för Ukrainas folk är konsekvenserna för *arbetarna* och *försvaret av vad som återstår av Oktoberrevolutionen*. Än en gång måste vi säga att en seger för arbetarna i Sovjetunionen måste utnyttjas för att sprida den segern till andra delar av Ryssland mot stalinismen – liksom utåt till västra Ukraina. Så ser ett verkligt försvar av Sovjetunionen ut.

”Sovjetunionens [Oehler felciterar, det ska vara *Sovjet-Ukrainas*] ekonomi går helt in i denna plan”, skriver Trotskij. Sovjetunionens planekonomi kan komma att drabbas av avskiljandet, skriver han, men ”[e]n ekonomisk plan är inte det allra heligaste”. Med detta argument förlöjligar han oss för att ”glömma” den ekonomiska aspekten av frågan. Trotskij borde veta att det inte finns någon framtid för ekonomin i det efterblivna Sovjet-Ukraina på grundval av avskiljande.

I båda fallen kräver en proletär revolution i västra Ukraina eller en politisk revolution, eller båda samtidigt, en kampanj *inåt* in i resten av Sovjetunionen mot stalinismen, och mot imperialisterna, för att kunna lösa varje ekonomiskt problem som Sovjet-Ukraina samt resten av Sovjetunionen står inför. Att säga till arbetarna och bönderna i dagens Sovjet-Ukraina att de måste avskiljas för att förbättra sin ekonomiska ställning på grund av att byråkraterna snedvridit *planen* är felaktigt. Att säga till dem att göra sig av med byråkraterna och ta makten i Sovjet-Ukraina, och använda det som hävstång för att sprida den politiska revolutionen till resten av Ryssland och *rätta till planen*, inte bara i relation till Ukraina utan till hela Sovjetunionen, är det korrekta synsättet på planen i Ukraina.

Det är inte, som Trotskij påstår, *planen* som är den viktiga ekonomiska aspekten av frågan om rätten till självbestämmande. Viktigare än frågan om planen och hur den brutits ner under stalinismen med dess negativa effekter på den nationella frågan, är frågan om *egendomsförhållandena*. Vi tog upp de *avgörande* ekonomiska aspekterna, men Trotskij ignorerade argumentet. I *The Marxist* skrev vi: ”Rätten till självbestämmande under kapitalismen och rätten till självbestämmande under sovjetmakten har inte samma grund. Vari består skillnaden? I *egendomsförhållandena*. Att avskilja kolonier i en kapitalistisk ekonomi från det imperialistiska moderlandet ökar upplösning och påskyndar möjligheterna till revolution. Men att använda parollen om rätt till självbestämmande under de *egendomsförhållanden* som råder i Sovjetunionen innebär att förneka allt marxismen har att säga om denna fråga och som det utvecklats av Lenin.

Att resa parollen om avskiljande av nationella minoriteter under en kapitalistisk ekonomi och med andra *egendomsförhållanden* i Sovjetunionen är två helt olika saker. Trotskij inser inte den skillnaden och kritiserar *oss* för att inte ta hänsyn till *egendomsförhållandena*!

I sin polemik ökar Trotskij på sitt misstag i försöket att besvara oss. Det som bara var underförstått i hans första artikel sägs nu öppet i den andra. Till exempel: ”Endast genom att rakt och djärvt formulera den ukrainska frågan utifrån de i verkligheten givna omständigheterna kan vi underlätta de småborgerliga massornas anslutning till proletariatet, som i Ryssland 1917.”

Vi är överens om att jordfrågan och den nationella frågan inte har blivit lösta, särskilt inte under stalinismen, vilket förvärrat alla motsättningar. Men det är inte vad dispyten gäller nu. Frågan är: ska man upphöja *en sidoparoll* högre än en färdplan för *arbetarklassen* för att skaffa sig bundsförvanter? Det första citat vi anfört från artikeln i *The Marxist* visar tydligt att vår färdplan är arbetarklassens självständighet i handling. Nationella minoriteter och bönderna kommer bara att kunna vinnas över på den basen. Trotskij vänder upp och ned på detta och sätter småbourgeoisens intressen i Ukraina högre än *proletariatets* och *försvaret av Sovjetunionen*. Vi ställer den proletära internationalismen mot Trotskijs ukrainska nationalism.

Separatism

Låt oss ta några fler citat av samma karaktär från Trotskij: ”Detta betyder att den proletära förtruppen har tappat greppet om den ukrainska nationella rörelsen, och att denna rörelse har gått långt längs separatismens väg.” Dessa fakta vittnar ”otvivelaktigt om de separatistiska tendensernas växande styrka bland de ukrainska massorna.” ”Det ukrainska folkets breda massor är missnöjda med sitt nationella öde och önskar förändra det drastiskt.”

Trotskij gör en korrekt bedömning av stalinismens *effekter* på den ukrainska delen av Sovjetunionen, degenerering och *nationalistiska tendenser*. Men man avskaffar inte *orsaken* – stalinismen som imperialisternas redskap – genom att *kapitulera* för *nationalistiska tendenser*. Men att använda parollen om rätten till självbestämmande och den nationella frågan för att *spränga sönder imperialismen*, till att försvaga imperialismen är inte samma sak som att använda den nationella frågan till att avskilja Ukraina från Sovjetunionen.

Vi har förut framhållit att den parollen är en del av vår strategi för att skaffa oss bundsförvanter, att det inte är någon principfråga, och att i ett visst läge, under vissa omständigheter, motsätter vi oss att använda frågan om avskiljande på grund av att det spelar imperialisterna i händerna. Självständighet för Ukraina spelar olika imperialister i händerna precis som avskiljandet för Sudetområdet eller Danzig vid det tillfället. Med tanke på detta skulle också stalinismen gynnas genom att kunna avslöja vad den parollen kommer att leda till. Det är orsaken till att vi säger att separatism kommer att spela stalinismen i händerna, en ståndpunkt som Trotskij förlöjligar.

Granskning

Tydlighet kan vara av stort värde för oss här. Låt oss kortfattat granska Lenins syn på Ukraina (dvs för nationella minoriteter i en arbetarstat). I sitt tal den 19 mars 1919, som svar i diskussionen om förslaget till nytt partiprogram (vid SUKP:s åttonde kongress), sammanfattade kamrat Lenin den nationella frågan i Ukraina på ett sätt som är totalt främmande för Trotskij:

Ukraina avskildes från Ryssland under exceptionella omständigheter och den nationella rörelsen rotade sig inte på djupet där. I den mån den visade sig blev den utslagen av tyskarna. Detta är fakta, men exceptionella fakta. Också beträffande språket är det oklart huruvida ukrainska språket blivit det vanligaste språket eller inte. [se V I Lenin, [Speech Closing the Debate on the Party Programme](#), *Collected Works*, Vol. 29, Moskva 1977, s. 194] mars 1919.

Vi går vidare till en granskning av teserna om den nationella frågan från Kommunistiska internationalens andra kongress. Avdelningarna 7 och 8 lägger tydligt fast den proletära synen på en nationell federation i en arbetarstat:

7. Federationen är en övergångsform till fullständig enhet mellan de arbetande människorna av olika nationer. I praktiken har federationen redan visat sin lämplighet både genom RSFSR:s förhållande till andra rådsrepubliker (tidigare till den ungerska, finländska och lettiska, och nu till den azerbajdzjanska och ukrainska) och inom RSFSR till de nationaliteter som förut inte hade vare sig statlig existensform eller autonomi (t ex den basjkiriska och den tatariska autonoma republiken i den ryska socialistiska federationen, vilka bildades 1919 respektive 1920).

8. I detta avseende består Kominterns uppgift både i att vidareutveckla och i att studera och praktiskt pröva dessa nya federationer, vilka uppstår på rådssystemets och rådsrörelsens grundval. I och med att man erkänner att federationen är en övergångsform till fullständig enhet måste man sträva efter ett allt intimare federativt förbund och därvid ta hänsyn till:

för det första, att det är omöjligt att försvara sovjetrepublikerna, som är omgivna av hela världens imperialistiska makter vilka militärt sett är ojämförligt starkare, utan det intimaste förbund mellan sovjetrepublikerna; för det andra, att det mellan sovjetrepublikerna måste råda ett intimt ekonomiskt förbund, utan vilket de av imperialismen förstörda produktivkrafterna inte kan återställas och de arbetande människornas välbefinnande inte kan tryggas; för det tredje, att det föreligger en tendens till bildande av en enhetlig världshushållning, reglerad av alla nationers proletariat enligt en gemensam plan, vilken tendens fullt tydligt framträtt redan under kapitalismen och ovillkorligen kommer att vidareutvecklas och fullbordas under socialismen.

(”Ursprungligt utkast till teser i den nationella och den koloniala frågan” i [Tesar till Kommunistiska internationalens andra kongress](#))

Med detta i minne fortsätter vi att citera Trotskij: ”Har Stalin och hans ukrainska satraper lyckats övertyga de ukrainska massorna om att Moskvas centralstyre är bättre än ukrainskt oberoende, eller har de misslyckats? Frågan är av avgörande betydelse. Ändå anar vår författare inte ens dess existens.” – skriver Trotskij.

För marxister är huvudfrågan inte ”Moskvas centralism” (reformism) gentemot ”ukrainsk självständighet” (centrism). För oss är den korrekta frågan arbetardemokrati gentemot Moskvas centralism.

Men Trotskij sätter ukrainska småborgerliga intressen (avskiljande) *över* arbetarklassens intressen (arbetardemokrati). Vi säger att kampen för arbetardemokrati är en del av frågan om vägen till makten, *det verkliga försvaret av Sovjetunionen*.

Alla ovanstående citat visar att Trotskij gör *en underordnad fråga* till huvudfrågan, att han vänder upp och ner på styrkeförhållandena i färdplanen för att störta stalinismen och sätter den småborgerliga linjen över arbetarklassens linje.

Trotskij skriver: ”Parollen om ett oberoende Ukraina kommer, om den i tid förs fram av den proletära förtruppen, oundvikligen att leda till att småbourgeoisien splittras så att de lägre skikten lättare kan sluta sig till proletariatet. Bara på så vis är det möjligt att förbereda den proletära revolutionen.” Trotskij talar om den proletära revolutionen. Innebär det att en proletär revolution behövs i Sovjet, att det är kapitalism som råder där? I så fall är det en ultravänster-inställning. Har Trotskij ändrat uppfattning om Ryssland? Eller innebär det att parollen om självständighet för Sovjet-Ukraina kommer att underlätta den proletära revolutionen i västra Ukraina? Men i sin ursprungliga artikel skriver Trotskij följande: ”Ett enande av Ukraina förutsätter alltså att det så kallade Sovjet-Ukraina befrias från den stalinistiska stöveln.” Detta innebär att Trotskij talar om *först* en politisk revolution i Sovjetunionen och sedan en proletär revolution.

Men i denna artikel, den andra artikeln, ändrar Trotskij ståndpunkt. Han tycks vilja glömma den första artikeln där ett enat Ukraina förutsätter avskiljande av den sovjetiska sektorn. I sin andra artikel talar han om den proletära revolutionen, vilket bara kan handla om västra Ukraina. Men genom att retirera till den position där han säger att det kommer att bli en kombinerad relation, en parallell relation, anklagar han oss för vad han själv gör sig skyldig till.

Om Trotskij tar avstånd från sina felaktiga formuleringar som han nu försöker lasta över på oss genom rumphuggna citat från vår artikel och i stället säger att ett avskiljande av Sovjet-Ukraina *i sinom tid* kommer att gå parallellt med revolutionen i västra Ukraina (och att Ukrainas enhet därmed *inte förutsätter* att det så kallade Sovjet-Ukraina befrias från den stalinistiska stöveln) då måste Trotskij säga följande, som inte kan återfinnas någonstans i den ursprungliga artikeln, eller svara: Parollen om ett självständigt Ukraina behövs för att göra

småbourgeoisien och massan av bönder till en *bundsförvant* till proletariatet, och tillgodose dess nuvarande inriktning på extrem nationalism, i kampen för att arbetarna i västra Ukraina ska genomföra en proletär revolution. När den proletära revolutionen genomförs i västra Ukraina måste vi kräva av våra styrkor i Sovjetunionen att även de förordar, på basis av en politisk revolution, att Sovjet-Ukraina avskiljs från "den stalinistiska stöveln" som en hävstång för att vinna stöd bland de småborgerliga massorna där också. *Ett självständigt Sovjet-Ukraina* kommer att skapa sina egna relationer med Sovjet-Ryssland, Sovjet-Polen, osv.

Grunderna

Men Trotskij har redan sagt att parollen om avskiljande från Ryssland och enande av Ukraina är "grundläggande för hela frågan". Det innebär att den nationella frågan sätts i första rummet mot argumenten ovan, eftersom våra argument ovan sätter proletariatets intressen i första rummet.

I själva verket innebär det att Trotskij inte presenterat varianter, utan mer än en ståndpunkt i samma fråga och ingen av dem är korrekt.

För det första sade han att enande förutsätter avskiljande av Sovjet-Ukraina från Stalins stat. För det andra säger han att det finns ett parallellt förhållande mellan (den politiska) revolutionen i Ryssland och (den sociala) revolutionen i västra Ukraina och de politiska (Sovjet-Ukraina) revolutionerna. Han lämnar detta som en okänd kvantitet. I den andra ståndpunkten säger han att "bara så går det att förbereda den proletära revolutionen" och ignorerar den politiska revolutionen i Ryssland.

För det tredje upphöjer han *den underordnade parollen* för att skaffa bundsförvanter till proletariatet till "grundläggande faktum", "en fråga av avgörande betydelse".

För det fjärde, och inte minst betydelsefullt, presenterar Trotskij ännu en annan ståndpunkt, en ståndpunkt som det skulle gå att hålla med om och inte alls hålla med om med ståndpunkten om att avskilja sig från hans andra ståndpunkter. Trotskij kallar det för "den ideala situationen". Låt oss citera honom:

Låt oss tänka oss den ideala situation som vore mest fördelaktig för vår kritiker. Revolutionen äger rum samtidigt i alla delar av Sovjetunionen. Den byråkratiska hydran stryps och kastas åt sidan. Sovjeternas konstituerande kongress står på dagordningen. Ukraina ger uttryck för en önskan att ånyo ta ställning till sina relationer med Sovjetunionen. Vi får hoppas att även vår kritiker vill ge henne den rätten. Men för att verkligen fritt kunna avgöra vilka relationer hon vill ha till andra sovjetrepubliker, för att kunna säga ja eller nej, måste Ukraina återta sin fullständiga handlingsfrihet åtminstone under denna konstituerande period. Det finns inget annat namn för detta än den nationella statens oberoende.

Låt oss nu också anta att revolutionen samtidigt omfattar också Polen, Rumänien och Ungern. Alla delar av det ukrainska folket blir fria och påbörjar förhandlingar för att förena sig med det sovjetiska Ukraina. Samtidigt uttrycker de alla en önskan att få säga sitt om förhållandet mellan ett enat Ukraina och Sovjetunionen, med Sovjetpolen och så vidare. Det är uppenbart att en konstituerande kongress för det enade Ukraina måste sammankallas för att alla dessa frågor ska kunna lösas. Men en "konstituerande" kongress betyder just den kongress en oberoende stat håller då den förbereder sig för att återigen ta ställning både till sin inre regim och till sina internationella förhållanden.

Varför skulle Trotskij föra in det argumentet i polemiken mot oss, eftersom det inte fanns med i hans första artikel såvida det inte är en *polemik mot oss*, eller i varje fall såvida han inte vill ge sina läsare intrycket att hans argument slår ytterligare en spik i vår politiska kista och visar vår okunnighet om frågan? I själva verket är det exakt orsaken till att detta argument, "den

ideala” varianten, förs in. Det är samtidigt avsett att täcka över de övriga felaktiga ståndpunkter han intar. I den ståndpunkten talas om en *politisk* revolution i hela Sovjetunionen och att stalinismen störs, en social revolution i länderna i Östeuropa, och så vidare.

Men i samma stund som denna ”ideala” variant förs samman med Trotskijs syn på Sovjet-Ukrainas avskiljande blir den dementerad. Mest troligt kommer den politiska revolutionen mot stalinismen i Ryssland att få en ojämn utveckling. I en del områden kommer man att komma längre än på andra håll. Låt oss anta att den blir mer utvecklad i Ukraina än i andra områden där strider rasar och vi tar makten. *I stället för att använda denna bas i Sovjet-Ukraina för att fortsätta djupare mot stalinismen i resten av Ryssland kräver vi avskiljande.* Det skulle vara ett hårt slag mot den politiska revolutionen för att krossa arbetarnas stalinistiska fiender och andra kontrarevolutionära element.

Det står klart att vår *linje* med att tränga djupare in i Sovjetunionen står i bjärt kontrast till Trotskijs linje om avskiljande för de mål som angetts, mål som inte är den ukrainska småbourgeoisens önskemål, utan *i arbetarklassens intresse.*

Dessutom förs den ”ideala” varianten in inte bara för att täcka över den felaktiga linjen med avskiljande, utan för att ge intryck av att den idealiska varianten är ett sätt att framställa Trotskijs ståndpunkt mot oss. I själva verket sluter vi upp bakom denna ”ideala” variant och lägger också fram andra varianter i vår ursprungliga artikel, varianter som är de mest sannolika men inte idealiska. *Vi presenterade denna ”ideala variant”, som i själva verket inte är någon, utan i själva verket det mål vi strävar mot via möjliga varianter.* I sin kritik av vår första artikel glömde Trotskij följande:

Det är inte för tidigt att tänka sig den tid då utsugningens ok kommer att krossas och de olika delarna av Ukraina kommer att enas i ett Sovjet-Ukraina. Förutsättningen för det är att det sker en revolution i ett eller flera av de framskridna kapitalistiska länderna i Europa och att ett sovjetsystem upprättas. Det kommer att bli början till ett bildande av Europas förenade socialistiska stater. Under den strukturen kommer den nuvarande relationen till Sovjetunionen att ersättas med ett nytt och högre stadium där Ukraina som egen enhet kommer att ingå i västra Sovjetunionen. Inom den ramen kan vi tala om ett fritt, självständigt Sovjet-Ukraina.

Trotskij påstår att vi inte förstår den ukrainska frågan och skriver: ”Men just nu har vi ingen segerrik revolution utan istället en segerrik reaktion. Att finna bron från reaktion till revolution, det är uppgiften.” Sedan fortsätter han med att berätta om Fjärde internationalens övergångskrav. Det betyder att parollen om att avskilja Ukraina från Sovjetunionen är en del av *Övergångsprogrammet.*

Det är bra att Trotskij tydligt för in detta program och visar det egentliga sambandet mellan frågan om Ukraina och övergångskraven. Hela axeln med övergångskrav är felaktig och varje enskilt krav (som vi framhållit i *Fourth International*, vol. 3, n° 12¹³) bara placerar det konkreta felet på ett givet område.

Vi anser det inte vara någon tillfällighet att Trotskij säger att vi måste hitta en brygga mellan reaktion och revolution. Det är ett tydligt uttryck för den felaktiga linjen med övergångskrav och inte bara en dålig formulering. Den korrekta teoretiska hållningen är inte någon brygga från reaktion till revolution, utan bryggan mellan kapitalism (”reaktionär” eller ”reformistisk”) och den proletära revolutionen. I en viss konkret situation, i ett specifikt land, kan tillämpningen av den linjen handla om relationen mellan reaktion och reform (som vi

¹³ Artikeln ”The Trotskyist Centrist Draft Theses” finns här; <https://www.marxists.org/history/etol/newspape/fi-rwl/v3n12-aug-1938-FI-RWL.pdf>

bägge är emot) till revolutionen. Men övergångskraven är *trotskisternas nya internationella program*. Och den hållning som presenteras i övergångskraven gäller för alla länder.

Trotskij utelämnar hela frågan om *reform*. I *Övergångsprogrammet* kommer det därför in genom baddörren via centristiska formuleringar som resulterar i *reformistiskt agerande*.

Felaktigheter

Låt oss ta en titt på de konkreta felaktigheterna i övergångskraven utifrån ”bryggan” mellan reform och revolution.

1. Hur bekämpa kapitalismen. ”Kämpa mot imperialismen för att kämpa mot fascismen”, skriver Trotskij i ett brev publicerat den 8 oktober 1938 i *Socialist Appeal*.¹⁴ Att kämpa mot kapitalismen för att bekämpa fascismen är den korrekta inställningen. Förutom imperialisterna finns det små kapitalistiska nationer. Bakom den formuleringen kan trotskisterna täcka in: 1) Stöd till Cárdenas i Mexiko *mot* England, utan ett ord *mot USA-imperialismen*. 2) Stödja folkfronten i Spanien genom *materiell hjälp* och politisk kritik, osv. 3) Stödja de kinesiska nationalisterna *mot* Japan, osv. 4) Stödja Labourpartiet, ett tredje kapitalistiskt parti, *mot* de imperialistiska partierna, småkapitalisternas paroll *mot* storkapitalet. 5) ”Expropriera de 60 familjerna” (USA) och ”de 200 familjerna” (Frankrike).

2. Stöd till borgerlig demokrati *mot* fascismen. Det är riktigt att trotskister avvisar den reformistiska inställningen med direkt stöd till den borgerliga demokratin, men de intar en centristisk, svanspolitisk, hållning. Bland de mest enastående exemplen på detta är följande, som vi behandlat i detalj i olika texter: 1) Trotskij syn på läget i Kina, där han säger att vi kan bli tvungna att stödja den ruttna borgerliga demokratin *mot* reaktionen för att kunna försvara arbetarklassens rättigheter. Men erfarenheten visar att arbetarklassen bara kan försvara sina demokratiska rättigheter genom *kamp mot* den borgerliga demokratin och *alla* dess institutioner; samma gäller kampen *mot* fascismen. 2) För parollen om en Blum-Cachin-regering i Frankrike innan Blum kommit till makten, en paroll som inte baseras på en Blum-Cachin-regering *byggd på* sovjeter, utan inom den rådande kapitalistiska strukturen. 3) Förorda en Caballero-CNT-UGT-regering i Spanien omedelbart efter resningen i Barcelona. 4) Stöd till den mexikanska regeringen *mot* brittisk imperialism. 5) Stöd till Labourpartiets kandidater. 6) Stöd till borgerliga lagar i USA:s kongress, exempelvis ledarartikeln i *Socialist Appeal* den 31 maj 1938 till stöd för lagen om löner och arbetstid: ”Alla delar av arbetarrörelsen stöder och måste stödja den lagen.”

3. Den revolutionära marxistiska organisationens självständighet. 1) Likvidering av socialistiska och centristiska partier. 2) Stöd till Labourpartiet (ett tredje kapitalistiskt parti). 3) Starta en tidning, *Fourth International*, utan att ens bjuda in majoriteten av dess anslutna sektioner till konferensen, en *endagskonferens* för att upprätta den nya internationalen. 4) Likvideringen av partiets marxistiska program, vilket innebär politisk likvidering av partiet, oavsett hur länge partiet kommer att finnas kvar organisatoriskt.

4. Staten. 1) Stöd till borgerliga vänsterregeringar, som redan påpekats: Spanien, Kina, Mexiko, och så vidare. 2) Förordande av stöd till ”vänster”-, arbetarregeringen i USA när den kommit till makten. Cannons paroll för en arbetar- och bonderegering i USA. 3) *Övergångsprogrammet* där det heter att det är rätt att stödja borgerliga vänsterregeringar på vägen till makten, innan proletariats diktatur införts, som ett steg i den riktningen, och så vidare.

5. Revolutionär *defaitism*. En konsekvent felaktig formulering alltsedan den felaktiga ståndpunkt som återfanns i [Kriget och internationalen](#) – en hållning som går tillbaka på Trotskij felaktiga syn på första världskriget och som Lenin tog strid *mot*. Kort sagt är det en

¹⁴ På marxistarkivet: [”Kämpa mot imperialismen för att kämpa mot fascismen”](#)

ståndpunkt som godtar begreppet revolutionär defeatism men fyller det med felaktigt innehåll. I stället för att förorda att arbetarklassen kämpar för nederlag för de egna imperialisterna påstår trotskisterna att arbetarklassens revolutionära agerande kommer att leda till nederlag för imperialisterna. I stället för att vara för nederlag för regeringen och dess armé genom militära nederlag förespråkar trotskisterna bara nederlag för regeringen. Men regeringen kan besegras och den nya ”vänsterregeringen”, som Kerenskij, kan förorda försvar av nationen.

Program

I stället för att säga att vi arbetar för nederlag för vår egen imperialistiska regering och armé genom revolutionär handling, *också om det innebär tillfällig seger för ”fientliga” imperialister*, förordar trotskisterna nederlag för våra imperialister som det mindre onda. I stället för att framhålla att revolutionär defeatism är den *linje* som bör följas och *det sätt* det imperialistiska kriget ska förvandlas till inbördeskrig, står trotskisterna för inställningen att revolutionär defeatism är synonymt med parollen att förvandla det imperialistiska kriget till inbördeskrig.

I stället för *klassens självständiga agerande* mot kapitalism och imperialistiskt krig koncentrerar trotskisterna all sin energi på att kräva en omröstning (Ludlow-tillägget) om att landet ska gå ut i krig. Detta är parlamentarisk opportunist.

Vi skulle kunna komma med många fler exempel på praktiskt taget alla verksamhetsområden där trotskisterna intar en anti-marxistisk hållning, en centristisk hållning. Men det ovan nämnda räcker som förklaring till vår ståndpunkt i principfrågorna.

Observera att alla de ovan nämnda trotskistiska formuleringarna om konkret arbete hamnar i kategorin *reaktion gentemot revolution*. Då hela deras övergångsprogram inte är något annat än en sammanfattning av årtal av centristiska ståndpunkter och reformistiskt agerande har de låtit detta övergångsprogram förkroppsliga denna *centristiska* position mot *reaktionen*, men inte den *marxistiska* positionen mot *reformism*. I egenskap av centrister är de vänsterreformister. Förvisso bekämpar de reformismen men de bekämpar den utifrån en centristisk och inte en marxistisk position. Och för att spola bort oss från vänstern anklagar de oss medvetet för att vara sekterister och ultravänster. Om vi *i princip* står till höger om ultravänstern men, *i princip*, till vänster om centrister, trotskister, osv vad står då vår tendens för? Den står för marxism.

Trotskij's position när det gäller Ukraina, för de småborgerliga bundsförvanterna, är motsvarigheten till den nya trotskistiska ståndpunkten i frågan om de svarta i USA. Nu förordar de rätten till självbestämmande i det svarta området – om de svarta vill det.

Den gamla stalinistiska ståndpunkten om proletariats och böndernas demokratiska diktatur, som vänsteroppositionen bekämpade, kompletterades senare av stalinisterna i USA med självbestämmande för de svarta områdena. Nu intar Trotskij samma centristiska linje i Ukraina och den svarta frågan i den amerikanska södern. Formen är emellertid en annan för den nationella frågan. Men åtminstone intar Trotskij en *konsekvent* centristisk ståndpunkt i internationella frågor.

I tre år har Trotskij tigit om vår kritik av hans centristiska program. Men nu plötsligt börjar han tala om sekterism och vilka virrpannor vi är. Varför? Och varför den ukrainska frågan? Varför inte någon av de många andra principfrågor det råder motsättningar om?

Det bör påpekas att strax innan vi blev uteslutna ur hans rörelse skickade han fyra brev till sektionen i USA: ett till Cannons fraktion, ett till Shachtmans fraktion, ett till Mustes fraktion och ett till vänsterflygeln. Tillsammans utgjorde de en helhet: att vänstern inom Workers Party och Oehler var strejkbrytare på grund av att vi anklagade ledningen för att vara ute efter

att likvideras och gå upp i socialistpartiet, en likvidering vi motsatte oss, för att inte tala om alla andra principfrågor det rådde oenighet om. De breven publicerades i årgång 1, nr 3, av vår tidning. Bara att Trotskij anklagade oss för att vara strejkbrytare räckte för att grupperna beslutsamt skulle ta ställning mot oss och eftersom påven hade talat gick uteslutningen av oss snabbt. För Cannon hade bara väntat på en signal att använda yxan mot oss.

Därefter och fram till nu har Trotskij lämnat oss i fred, förutom när Shachtman försökte polemiserat mot oss och åter brände fingrarna och så en gång när Trotskij gjorde ned Eiffel för hans ultravänster-hållning till Spanien och Kina och blandade ihop Eiffel och Oehler i frågan. Men RWL hade uteslutit Eiffel för den ståndpunkt Trotskij anklagade oss för! Och nu kommer Ukraina-frågan.

Han säger att vi är enbart sekterister och virrpannor – inte opportunisterna som Vereeken och Snevliet, att vi inte kommer att finnas till tillräckligt länge för att nå det stadiet. Men vi kommer att leva längre, längre än kapitalismen, för vi har en marxistisk linje och har etablerat oss *internationellt* som en del av en tendens (marxismen) som skiljer sig från alla varianter av ultravänstern samt från regnbågssamlingen av centristerna.

Vad Trotskij i själva verket gör, även om vi värdesätter att han insett den ukrainska frågans betydelse, (vilket inte går att säga om hans anhängare som Cannon, Shachtman, m fl), är en attack från *flanken* på vår internationella tendens. I USA och i Europa har vi gett trotskisterna rejält motstånd. Nu har vi den *Internationella kontaktkommissionen*, och även om Trotskij kan säga att han aldrig hört talas om den kan han ändå inte förneka att han hört talas om vad som pågår (precis som han säger att *The Marxist* är en "obetydlig" publikation, trots att den har en upplaga på drygt hälften av trotskisternas *New International* i de sektioner i Europa och Mexiko som han har rakt framför näsan. I varje fall känner han till att det där har uppstått fraktioner som av någon märklig anledning står för samma grundläggande argument som RWL.

Trotskij har inte tid att diskutera våra meningsskiljaktigheter om revolutionär defaitism, stöd till borgerliga vänsterregeringar, stöd till tredje sortens kapitalistiska partier, osv, osv, men däremot har han tid att ta sig an vår syn på den ukrainska frågan. Vi är mycket glada över att höra av honom om den. Vi anser att han har gjort den revolutionära rörelsen en tjänst genom att än tydligare visa sin centristiska hållning i Ukraina-frågan, som ytterligare belägg för hela den centristiska linje han står för.

Hugo Oehler

25 september 1939

Lästips

Trotskij om Ukraina:

[Frågan om Ukraina](#) (22/4 -39)

[Ukrainas oberoende och sekteristiska virrpannor](#) (30/7 -39)

[Demokratiska feodalister och Ukrainas oberoende](#) (5/8 -39)

[Stalin – tillfällig innehavare av Ukraina](#) (18/9 -29)

Trotskij berörde även frågan om Ukrainas självständighet i artikeln Sovjetunionen i krig (sept 1939):

Vi tror inte Kreml om någon historisk mission. Vi var och förblir motståndare till nya territoriella upptagningar från Kremls sida. Vi är för Sovjetukrainas självständighet, och om vitryssarna så önskar – för Sovjetvitrysslands.

Om Oehler:

Den amerikanske SWP-ledaren James P Cannon tar upp Hugo Oehler på flera ställen i sina

böcker om trotskismen i USA: [Kampen för ett arbetarparti](#) (kapitlen ”Martin Abern, fallstudie över en farsot” och ”Frågan om partiets ledning”) samt [Den amerikanska trotskismens historia 1928-1938](#) (kapitlen 8 och 9).

Ukraina idag:

Taras Bilous: [Självbestämmande och kriget i Ukraina](#) (maj 2022)

Fletcher, Gallegos, Rogers: [Ukraina, självbestämmande och den nationella frågan](#) (nov 2022)

Grusha Gileva: [Var det Lenin som skapade Ukraina?](#) (jan 2023)

Jerry Harris: [Marxismen och Ukrainas kamp för oberoende och självbestämmande](#) (okt 2022)

[Marxismen och den nationella frågan](#) (artikelsamling, mars 2023)

Övrigt:

Moshe Lewin; [Lenins sista strid](#).